

АВІАЦІЯ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

" Per aspera ad astra! "
"Через тернии к звездам"

З давніх-давен людство мріяло опанувати небом, вчені і конструктори з намагалися винайти літальний апарат здатний підняти людину над землею. Розвиток технології та інженерної думки дозволило здійснити наші мрії. Від перших повітряних куль до сучасної надзвукової авіації пройшло не мало часу, з плином часу наше уявлення про польоти кардинально змінилося, і якщо перші спроби піднятися в повітря були пов'язані з високим ризиком, то на сьогоднішній день повітряний транспорт став найбезпечнішим і одним з найбільш комфортабельних .

Дізнатися про історію розвитку авіації, пропонуємо переглянувши виставку «Авіація: історія та сучасність». Література представлена з фондів Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва імені Олеся Гончара.

1. ПЕРШІ КРОКИ В НЕБО

Історія авіації в усі часи викликала непідробний інтерес, це цілком зрозуміло, тому що завоювання людиною повітряного простору, являє собою одну з найбільш захоплюючих сторінок в історії технічного прогресу. Даний розділ дає вичерпну інформацію про роботи конструкторів, вчених і випробувачів усього світу. У розділі представлені проекти літальних апаратів, деякі з яких так і залишилися на папері, інші зазнали катастрофи, так і не піднявшись у повітря. Поява багатьох з цих апаратів, зіграло значну роль в розвитку всієї авіації

Маккаллоу, Д. Братья Райт. Люди, которые научили мир летать / Дэвид Маккаллоу ; Пер. с англ. — М.: Альпина нон-фикшн, 2017. — 338 с.

З книги, повної біографічних та історичних подробиць, читач дізнається, як брати Райт спостерігали за птахами і чому цей досвід виявився необхідним при випробуванні перших планерів в непримітному Кітті Хок на Зовнішніх мілинах. Як невдачі тільки підштовхнули до остаточної рішучості літати і як чотири польоти на « флаери » в грудні 1903 року змінили хід історії людства.

Элмонд, П. 100 лет авиации / Питер Элмонд ; пер. с англ. Сергея Матея. — М. : Манн, Иванов и Фербер, 2014. — 384 с.

У цій книзі популярна історія авіації передана через призму чудових фотографій, що відображають певні етапи і події в розвитку літаків. Сподіваємося, що яскравий альбом ілюстрацій припаде до смаку шанувальникам авіації, любителям унікальних матеріалів і подарункових видань.

Мерников, А. Г. Как это работает / А. Г. Мерников. — Москва : Издательство АСТ, 2016. — 192 с.

Пізнай постійно мінливий світ техніки в усьому його розмаїтті, прочитавши найкращу дитячу енциклопедію. З книги Ви дізнаєтесь про історію створення перших літальних апаратів. Для середнього і старшого шкільного віку.

Мерников, А. Г. Самолеты / А. Г. Мерников. — Москва : Издательство АСТ, 2017. — 192 с. : ил. — (Детская военная энциклопедия).

Мрії людини про підкорення неба привели його до створення літальних апаратів. Хто вони - підкорювачі повітряного простору? Ціною яких зусиль і жертв людина піднявся в повітря? Якими були перші літаки? Все про літаки - від старовинних повітряних апаратів до сучасних авіалайнерів - на сторінках цієї книги. Видання призначене для широкого кола читачів, які дізнаються чимало цікавих фактів з історії авіації.

Соболев, Д. История самолетов мира. / Д.А. Соболев. - Москва : Издательство АСТ, 2017. — М.: «Русское авиационное общество» (РУСАВИА), 2001. — 680 с., ил.

У роботі детально розглянуті етапи і напрямки розвитку літаків за час, від появи перших проектів «літальних машин» до наших днів. Книга призначена як для фахівців, так і для широкого кола читачів, які цікавляться історією авіації.

Бойко, Ю. С.. Голубая мечта столетий / Ю. С. Бойко, В. А. Турьян . - М. : Машиностроение, 1991. - 128 с.

У книзі розглядаються найбільш цікаві моменти з історії розвитку повітроплавання за період 1783-1940 рр. Висвітлена роль К.Е.Ціолковського, Ф. Цеппеліна, У. Нобіле та інших вчених, інженерів, винахідників у галузі створення літаючих пристроїв. Для широкого кола читачів.

Додаткова інформація на сайтах :

История авиации [Електронний ресурс]– Режим доступу // <https://ru.wikipedia.org> (дата звернення : 24. 08. 2017). – Назва з екрана.

История авиации - Уголок неба [Електронний ресурс]– Режим доступу // www.airwar.ru/history.html (дата звернення : 24. 08. 2017). – Назва з екрана.

История авиации [Електронний ресурс]– Режим доступу // <https://ru.wikipedia.org> (дата звернення : 24. 08. 2017). – Назва з екрана.

История авиации и воздухоплавания [Електронний ресурс]– Режим доступу // <http://olymp.aviaschool.net/> (дата звернення : 24. 08. 2017). – Назва з екрана.

2. АВІАЦІЯ В РОКИ ВІЙНИ

За п'ять воєнних років літакобудування з заняття одинаків-ентузіастів стало справою державної ваги і вигідним бізнесом. У 1918 - 1920 роках еволюційні процеси сповільнилися. На то був цілий ряд економічних і політичних причин. Застій був недовгим. Ледь світ оговтався від наслідків війни, всі провідні держави звернули свої погляди на свої запущені авіахозьяства.

Не дивно, що в такій «передгрозової» обстановці, переважна увага приділялася створенню літальних засобів, призначених для ведення бойових дій.

Якубович, Н. В. Наша авиация в 1941 году. Причины катастрофы / Николай Якубович. — Москва : Яуза : Эксмо, 2015. — 176 с.

Відповідаючи на найскладніші і болючі питання, ця книга дає всесторонню оцінку стану радянських ВПС до початку війни в порівнянні з іншими державами не тільки всіх типів бойових літаків (винищувачі, бомбардувальники, штурмовики, розвідники, військово - морська і транспортна авіація), але і авіаційного озброєння і моторобудування.

Жуино, Ж. Юнкерс. Ju 87. 1936–1945. / А. Жуино, Э. Леонар; пер. с англ. Л.М. Дрейера. – Москва: АСТ, 2014.– 94,[2] с.: ил.

Слово «Stuka» застосовувалося до всіх німецьким пікіруючих бомбардувальником Другої світової війни, але воно завжди буде пов'язане з Junkers Ju 87. Незважаючи на те що він не був найкращим літаком ЛюфтВаффен, його популярність перевершила багато інших типів німецьких авіамашин того часу. Видання призначене як для фахівців, так і для широкого кола поціновувачів історії авіації та військової техніки.

Соболев, Д. А. История самолетов : начальный период / Д. А. Соболев. - М. : РОССПЭН, 1995. - 343 с.

Книга про початковий етап розвитку літаків світу. Видання містить документи та унікальні фотознімки перших літаків з авіаційних колекцій США, Німеччини та інших країн. Книга для широкого кола читачів

Савицкий, Е. Я. «Я — «Дракон». Атакую!».: Размышления о времени и о себе. — М. : Мол. гвардия, 1988. — 333 с., ил.

Двічі Герой Радянського Союзу, лауреат Ленінської премії, заслужений військовий льотчик СРСР, маршал авіації Євген Якович Савицький в роки війни командував 3-м винищувальних авіакорпусом РВГК. Він зробив 216 бойових вильотів, збив 22 літаки противника особисто і 2 в групі. У своїй книзі автор розповідає про напружену, повної справді героїчних звершень і романтики життя льотчика - винищувача. Розрахована на масового читача.

Медведь, А.Н. Истребитель – «молния» P-38 «Лайтнинг». Победы американских асов / Александр Медведь. – М. : Яуза : Эксмо, 2014. – 144 с.

«Перший», «єдиний», «видатний», «унікальний» - так оцінюють винищувач P-38 «Лайтнінг» всі фахівці, і ця легендарна «Блискавка» дійсно заслуговує захоплених епітетів. Перший американський літальний апарат, що подолав рубіж швидкості 600 км / год! Перший в світі серійний винищувач з турбокомпресорами! Єдиний бойовий літак, що серійно випускався в США всю війну, від Перл-Харбора до капітуляції Японії! Ця книга віддає належне прославленому винищувачу і його ведучому конструктору Кларенсу Джонсону.

Харук, А. И. «Кондоры» Люфтваффе. Дальний бомбардировщик и разведчик Fw 200 «Condor» / Андрей Харук. – М. : Яуза : Эксмо, 2015 – 112 с.

Саме «Кондоры» завдали серйозної шкоди конвою PQ-17 і пошкодили лайнер «Empress of Britain», незабаром добитий підводним човном (це було найбільше судно, потоплене німцями в роки війни). А ось дебют Fw 200 на Східному фронті провалився - «Кондоры» зазнали значних втрат під Сталінградом, а один був захоплений нашими військами і вивчений в НДІ ВПС. Ще три трофейних «Кондора» використовувалися Полярної авіацією СРСР до початку 1950-х років.

У цій книзі ви знайдете вичерпну інформацію про створення, вдосконалення і бойове застосування знаменитого літака на всіх фронтах Другої Світової.

Большая энциклопедия транспорта : В 8 т. Т.2. Авиационный транспорт : Справочное издание / Гл. ред. А.Г. Братухин. - М. : Машиностроение, 1995. - 400 с : ил.

Розглядаються питання розробки, проектування, виробництва, випробування літаків, гелікоптерів. Надані характеристики повітряних суден. Розповідається про історію авіабудування та повітряного транспорту, про авіаційні науки. Для широкого кола читачів.

Додаткова інформація на сайтах :

Журнал История авиации - 17 книг [Електронний ресурс]– Режим доступу // <https://www.litmir.me> (дата звернення : 30. 08. 2017). – Назва з екрана.

История авиации - Уголок неба [Електронний ресурс]– Режим доступу // <http://retrobazar.com> (дата звернення : 30. 08. 2017). – Назва з екрана.

Авиационная история: исторические заметки и фоторепортажи [Електронний ресурс]– Режим доступу // <https://www.avianews.com> (дата звернення : 30. 08. 2017). – Назва з екрана.

История авиации - Советская авиация в ВОВ[Електронний ресурс]– Режим доступу // http://m.airpages.ru/kb_main.shtml (дата звернення : 30. 08. 2017). – Назва з екрана.

3. СУЧАСНА РЕАКТИВНА АВІАЦІЯ

З моменту польоту першого літака пройшло багато часу. Наука пішла далеко вперед. З'явилися зовсім інші технології, що дозволили створити сучасні літаки, здатні літати з надзвуковою і навіть гіперзвуковою швидкістю. В наші дні використання реактивного руху вже вийшло далеко за межі створення іграшок і збору цікавих спостережень. Двадцяте століття називають іноді століттям атомної енергії, проте з такою ж підставою його можна назвати століттям реактивного руху, так як важко переоцінити ті далекі наслідки, до яких призведе використання потужних реактивних двигунів. Це не тільки революція в літакобудуванні, це початок спілкування людини із Всесвітом.

Кудишин, И. В. Авиация / Науч. – поп. издание для детей. –

М. : ЗАО «РОСМЭН – ПРЕСС», 2008. – 96 с.

Книга познайомить юних читачів зі світом авіації. У ній докладно розповідається про основні типи літаків і вертольотів, їх мирних і військових професіях. Читачі дізнаються також про пристрій авіаційних двигунів і про те, як управляється літак.

Сытин, Л. Е. Все об авиации : большая энциклопедия / авт.-сост. Л. Е. Сытин. — Москва : Издательство АСТ, 2015. — 640 с.

В книзі описуються незвичайні зразки літальних апаратів, котрі за своїми характеристиками, розмірами або способом застосування далеко виходять за рамки серійних видів авіаційної техніки. Зазвичай вони забуваються або потрапляють в аннали історії тільки як забавні парадокси, але ідеї, покладені в їх основу, можуть покласти початок абсолютно нового виду нищівної зброї. Видання призначене для широкого кола любителів авіації.

Якубович, Н. В. Супергиганты Ан – 124 «Руслан» и Ан – 225 «Мрия». / Николай Якубович. – Москва : Яуза : Эксмо, 2016. – 128 с.

Створений як наша відповідь американському С-5А «Гелаксі», «Руслан» побив усі його рекорди, піднявши вантаж в 170 тонн. Спочатку призначався для повітряного транспортування мобільних пускових установок міжконтинентальних балістичних ракет і десантування підрозділів ВДВ з бронетехнікою, Ан-124 прославився громадянськими перевезеннями надважких великогабаритних вантажів. Завдяки технологічному прориву, досягнутого при виробництві «Руслана», вдалося створити і найважчий в світі вантажний літак Ан-225 «Мрія» з вантажопідйомністю в 250 тонн, який став «зіркою» голлівудського блокбастера «2012».

Величко, И. И. Штурмовик «Корсар» II. От Вьетнамской войны до «Бури в пустыне» / Игорь Величко. – Москва : Яуза : Издательство «Э», 2016. – 144 с

Цей феноменальний літак міг підняти більше ракет і бомб, ніж важив сам, і залишатися в повітрі 12 годин. Цей палубний штурмовик був створений для авіаносців США в розпал В'єтнамської війни в рекордно короткі терміни і залишався в строю більше чверті століття. Живучий, надійний, що володіє величезною вогневою міццю, А-7 «Corsair» II виявився настільки хороший, що американські ВПС замовили для себе версію наземного базування. У цій книзі ви знайдете вичерпну інформацію про всі модифікації прославленого штурмовика - про їх створення, службі та бойовому застосуванні.

Томилин, А. Н.. История авиации / А. Н. Томилин. - Санкт-Петербург : Нева, 2004. - 480 с.

Видання розповідає історію авіації від легенд про літаючих людей до найновішої техніки сьогодення. Книга багатоілюстрована. Для широкого кола читачів.

Марковский, В. Ю. Ракетносец Ту-16. Триумф советского авиационного искусства / Виктор Марковский, Игорь Приходченко. – Москва : Яуза : Издательство «Э», 2015. – 192 с

В новой книге ведущих историков авиации вы найдете исчерпывающую информацию о создании, долгой службе и боевом применении этого легендарного самолета. Коллекционное издание иллюстрировано сотнями эксклюзивных чертежей и фотографий.

Додаткова інформація на сайтах :

Современная реактивная авиация [Электронный ресурс]– Режим доступа // <https://books.google.com.ua> (дата звернення : 3. 09. 2017). – Назва з екрана.

Серия книг «Современная авиация» [Электронный ресурс]– Режим доступа // <https://www.livelib.ru/> (дата звернення : 3. 09. 2017). – Назва з екрана.

Все об авиации [Электронный ресурс]– Режим доступа // <https://books.google.com.ua/books> (дата звернення : 3. 09. 2017). – Назва з екрана.